

4. Лапчик М. П. Введение в теорию и методику обучения информатике. -Омск, 2000. - 188с.
5. Машбиц Е. Й. Психологические основы управления учебной деятельностью. - К.: Вища школа, 1987 -222 с.
6. Морзе Н. В. Система методичної підготовки вчителя інформатики в педагогічних університетах. Дис. докт. пед. наук. - К, 2003. - 649 с.
7. Основы новых информационных технологий навчання: Посібник для вчителів/ Ю.І. Машбиць., О.О. Гокунь., М.І Жалдак., О.Ю Комісарова., Н.В Морзе., М.Л Смутьсон; За ред. Ю.І. Машбиця - К.: ІЗМН, 1997. -264с.
8. Савельев А. Я. Обучающее машини системи й комплекси: справочник. -К.: Вища школа, 1986. - 303 с.
9. Шилова О. Н. Информационно-педагогический тезаурус и его функции в системе профессиональной подготовки специалиста образования: теоретические основы становления.- СПб.: Изд.-во РГПУ им. А. Й. Герцена, 2001. -160 с.

Аннотация

В статье рассматриваются некоторые дидактические основы использования учебных систем, рассматривается их отдельный вид - учебные сетевые комплексы. Сделано обоснование выбора программных составляющих комплекса и их краткая характеристика.

Перегінець Н.В.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ З ФІЗИКИ В ШКОЛАХ І КЛАСАХ ІНТЕНСИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ

В Україні функціонує 683 школи-інтернати Міністерства освіти, де навчається 155,6 тис. дітей-інвалідів та дітей з обмеженими фізичними та розумовими можливостями. При загальноосвітніх школах відкрито близько 600 спеціальних класів для дітей з психофізичними вадами (9 тис. учнів) [3].

Загальне завдання шкіл і класів інтенсивної педагогічної корекції полягає у створенні сприятливих умов для всебічного гармонійного розвитку особистості, з системою знань про природу, суспільство, людину.

За час свого існування спеціальна школа зробила великий внесок у підготовку своїх вихованців до самостійного життя. Вчителі-предметники, психологи, дефектологи працюють за спеціальними планами, оригінальними програмами й підручниками із застосуванням специфічних

методів, форм і засобів навчання, які враховують особливості та можливості цього розвитку, що забезпечує освіту учнів, яка відповідає державному рівню обов'язкових вимог до випускників середньої загальноосвітньої школи [1].

Загальноосвітні предмети відіграють важливу роль у корекційно-розвиваючому навчанні в школах і класах інтенсивної педагогічної корекції. Вивчення фізики в школах інтенсивної педагогічної корекції сприяє розв'язанню центрального завдання – корекції пізнавальної діяльності учнів із затримкою психічного розвитку, тобто подоланню або послабленню недоліків розвитку учнів цих шкіл.

Навчання фізики учнів в класах і школах інтенсивної педагогічної корекції повинно здійснюватися в рамках корекційного навчання і тим самим створювати умови для успішного оволодіння ними програмного матеріалу.

Корекційно-розвиваючі уроки – це уроки, під час яких відпрацьовується навчальна інформація з позиції максимальної активності всіх аналізаторів кожного окремого учня. На уроці потрібно створювати такі ситуації, щоб у учня інтенсивно працювали психічні функції, спрямовані на розв'язання педагогічних завдань. Учитель повинен виступати не в ролі основного джерела інформації, а в ролі організатора результативних умов навчання. В першу чергу, мова йде не стільки про засвоєння знань, формування умінь і навичок, скільки про розвиток в учнів психічних функцій (пам'яті, уваги, сприймання, мислення), за допомогою яких він і буде засвоювати навчальну програму [2].

Мета корекційно-розвиваючого навчання – створення умов, сприятливих для розвитку особистості й ефективному засвоєнню нею навчального матеріалу.

Фізика як навчальний предмет хоча і має можливості для здійснення корекційної роботи, але ще не здійснює корекції розумової діяльності. Тому, щоб процес навчання фізики носив корекційний характер, необхідно його спеціально організувати.

На початку уроків необхідно розкривати учням практичне значення повідомлюваних знань, тому слід створювати позитивне ставлення учнів до

навчального матеріалу, пробуджувати інтерес до нових знань, забезпечувати активне сприймання, усвідомлення і засвоєння знань, сприяти розвитку їх розумової діяльності [4].

Під час вивчення нової теми частіше всього потрібно починати із створення певної життєвої ситуації, в якій особливо яскраво проявляються процеси або явища. Така ситуація ставить учнів перед проблемою, розв'язання якої вимагає засвоєння відповідних знань. Цим самим створюється ніби внутрішній стимул до оволодіння матеріалом з теми уроку. Але цей стимул слід постійно підтримувати в процесі корекційно-розвиваючого навчання, використовуючи різні методи і прийоми навчання.

Для повідомлення нових знань варто використовувати ігрові прийоми. Також повідомлення нових знань можна починати з демонстрації будови приладів або пристроїв, їх дії або з демонстрації дослідів. Повідомлення нових знань можна будувати на основі певних знань учнів з даної теми, врахуванні їх життєвого досвіду, систематизуючи й узагальнюючи ці знання. Велику увагу потрібно приділяти розвитку логічного мислення учнів: від спостереження, від розрізнених фактів шляхом логічно побудованих систем запитань до узагальнень і висновків, до практичного використання.

В залежності від мети і змісту уроку під час закріплення навчального матеріалу можуть розв'язуватися різні завдання. В одних випадках закріплюються знання властивостей фізичних об'єктів, в інших – осмислюються узагальнення і висновки, уточнюються поняття, формуються уміння і навички. Велику увагу під час закріплення нових знань слід приділяти підбору нових прикладів, що підтверджують прояви вивчених закономірностей або властивостей фізичних об'єктів у новій ситуації. Під час закріплення знань перед учнями ставилися такі запитання, які вимагали від них передбачення результатів деяких дій на основі засвоєних знань. Наприклад: “Що відбудеться, якщо свічку, яка горить, накрити скляною банкою? Що станеться, якщо із двох ламп, з'єднаних послідовно, одна перегорить?”. Подібні запитання примушують учнів мислити, розвивати уяву, дають можливість проявити кмітливість, глибоко усвідомити свої

знання і застосовувати їх у певній ситуації, отже мають корекційно-розвиваюче значення [4].

Суттєвий ефект можна отримати розв'язуючи якісні задачі, які сприяють поглибленню і закріпленню знань учнями. Вони вимагають аналізу фізичної суті явищ і процесів. Правильне розв'язання якісних задач свідчить про розуміння учнями вивченого навчального матеріалу.

Під час закріплення знань потрібно приділяти увагу проведенню учнями дослідів. В одних випадках вимагається, щоб учні відтворили дослід від початку до кінця, як це робив учитель в класі. В інших випадках учні повинні зібрати установку, але дослід не демонструють. У третіх випадках учні повинні проявити творчість, ініціативність, кмітливість, продемонструвати новий дослід. Подібні завдання доступні не всім учням з порушеннями психічного розвитку, але частина з них справляються з такими завданнями.

Одним із основних напрямків навчання фізики в школах інтенсивної педагогічної корекції є формування у дітей з психофізичними вадами практичних умінь і навичок, а також застосування їх у практичній діяльності, у повсякденному житті.

Здійсненню цього напрямку сприяють різні види самостійної роботи: підготовка і виконання дослідів, робота з роздавальними матеріалами, розв'язання різного типу задач, виконання лабораторних робіт і робіт фізичного практикуму, які відіграють ведучу роль у формуванні вмінь і навичок.

Під час організації і проведення лабораторних робіт і робіт фізичного практикуму потрібно враховувати особливості практичної діяльності учнів з психофізичними вадами розвитку. Перш ніж учні приступили до виконання лабораторної роботи, потрібно з'ясувати, чи зрозуміла мета роботи, хід її виконання, чи всі учні розуміють завдання і уявляють шляхи їх розв'язання. Потрібно звернути увагу учнів на найбільш складні моменти в роботі і таким чином попередити можливі труднощі і помилки під час їх виконання. Перед виконанням лабораторної роботи учень обов'язково повинен перерахувати, які матеріали йому необхідні для виконання завдань, в якій послідовності він буде виконувати окремі операції [4].

В учнів з порушеннями психічного розвитку виникають труднощі у відборі тих знань, які необхідні для розв'язання тих чи інших завдань у даній ситуації. В значній мірі цей недолік в оволодінні знаннями пов'язаний з тим, що учні з психофізичними вадами розвитку виявляють труднощі в систематизації і узагальненні знань. Щоб досягнути результату під час повторення і систематизації знань з фізики потрібно використовувати ряд спеціальних методів і прийомів. Серед них можна виділити метод порівняння, використання якого дозволяє систематизувати, класифікувати вивчений матеріал. Учні відмічають подібності і відмінності речовин, застосовуючи знання з різних розділів і тем. Знання учнів набувають диференційованого, осмисленого характеру. Під час повторення потрібно надавати перевагу постановці узагальнюючих запитань, відповіді на які вимагають від учнів актуалізації знань з різних розділів або тем. Ефективним прийомом є прийом повторення вивченого матеріалу в інших поєднаннях, в іншій послідовності, ніж він подавався учням під час повідомлення нових знань. Ці поєднання є більш складними, різноманітними, тобто такими, які частіше всього зустрічаються в житті. Одним із ефективних методів повторення і узагальнення знань є екскурсії.

Значне місце в процесі корекційно-розвиваючого навчання учнів з фізики займає перевірка набутих учнями знань, умінь і навичок з метою виявлення їх якості. Перевірка якості знань учнів проводиться на кожному уроці під час повторення вивченого матеріалу, під час підготовки учнів до повідомлення нових знань, а також під час закріплення. При цьому використовуються форми індивідуальної і фронтальної перевірки і обліку знань, умінь і навичок.

З цією метою використовуються наступні форми перевірки і контролю знань: усне опитування, розв'язання якісних задач, проведення учнями дослідів, проведення письмових контрольних робіт, використання прийомів програмованого навчання.

Послідовне вивчення навчального матеріалу, нагромадження знань сприяє розвитку мислення учнів, приводить до певних узагальнень і систематизації знань. У міру навчання фізики, засвоєння все нових і нових

знань ознайомлення з історією відкриттів і сучасними досягненнями фізики учні усвідомлюють, що людина крок за кроком пізнавала закони природи.

Використана література:

1. Бондар В.І. Стан і перспективи розвитку державної системи навчання дітей з психофізичними вадами // Дефектологія, 1997.-№3. – С.2-7
2. Затримка психічного розвитку в дітей: Методичні рекомендації / Укл. Т.Д. Ілляшенко, М.В. Рождественська. – К., 1992.-96 с.
3. Концепція спеціальної освіти осіб з психічними та фізичними вадами в Україні // Дефектологія, 1996.-№1. – С.2-5
4. Перова М.Н. Обучение элементам физики и химии учащихся вспомогательной школы: Пособие для учителя. – М.: Просвещение, 1969. – 127 с.

Аннотация

Ученики с задержкой психического развития должны получить образование, которое соответствует государственному уровню. Учителя в школах и классах интенсивной педагогической коррекции должны работать за специальными планами, программами и учебниками с использованием специфических форм, методов и средств обучения, которое учитывало бы особенности и возможности развития ученика с задержкой психического развития.

Прус А.В.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРИКЛАДНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ СТЕРЕОМЕТРІЇ

На даний момент є умови розглядати прикладну спрямованість математики як один із основних засобів у навчанні математики та одночасно і метою вивчення математики в школі. В явному та неявному вигляді за це свідчать Державний стандарт базової і повної середньої освіти [1] і науково-методичні публікації останніх років. Тема прикладної спрямованості шкільної математики, зокрема, стереометрії, завжди цікавила методистів, науковців. Зокрема, хочемо підкреслити значимість в цьому аспекті робіт А.Д.Александрова, О.М.Астряба, Г.П.Бевза, Ю.М.Колягіна, І.А.Лур'є, В.В.Фірсова тощо. Аналіз стану проблеми прикладної спрямованості в психолого–педагогічній, методичній літературі і шкільній практиці, дає змогу зробити висновок, що склалися декілька напрямків для її розв'язання. Серед них: